

ACADEMIA ROMÂNĂ

BULETINUL
INSTITUTULUI DE FILOLOGIE ROMÂNĂ
„A. PHILIPPIDE”

Anul IX, nr. 4

IAȘI octombrie – decembrie 2008

CUPRINDE:

- Activitatea departamentelor
- Personalități, modele
- Lucrări publicate
- Istoricul Institutului
- Comunicări științifice
- Referințe
- Inedite
- Asociația culturală „A. Philippide”
- *Varia*

PROIECTE DE CERCETARE

În trimestrul patru al anului 2008:

➤ În cadrul **Departamentului de lexicologie-lexicografie** s-au continuat activitățile de revizie și redactare a articolelor din cea de a doua parte a **Dicționarului limbii române (DLR)**. Tomul I. **Litera E**. Au fost discutate, în cadrul ședinței de lucru a Comisiei de etimologii din 15 decembrie, cca 330 de pagini standard, restul materialului, însumând cca 1200 de pagini, aflându-se în faza de pregătire pentru Comisia de etimologii. În luna octombrie s-a încheiat proiectul CNCIS: **DLRI. Bază lexicală informatizată. Derivate**. A continuat activitatea de cercetare din cadrul proiectului complex, finanțat de CNMP, **eDTLR. Dicționarul tezaur al limbii române în format electronic** (2007 – 2010).

➤ La **Departamentul de dialectologie** s-a continuat redactarea hărților și a textelor de tip material necartografiat din volumul al IV-lea din **NALR. Moldova și Bucovina**: au fost redactate (parțial) 10 hărți (cuprinzând răspunsurile la întrebările din Chestionar cu nr. 1300, 1301, 1304, 1305, 1307, 1309, 1311, 1316, 1322, 1323) și au fost introduse în baza de date redactările corespunzând întrebărilor 1240, 1259, 1281, 1282, 1287, 1292. Au fost introduse în baza de date, sub formă de material necartografiat: a) răspunsuri la 19 întrebări (1318-1321, 1326-1331, 1333, 1334, 1338, 1340, 1343, 1345, 1346, 1349, 1350); b) s-a efectuat aceeași operație, urmată de redactarea propriu-zisă pentru răspunsurile la alte 8 întrebări (1308, 1310, 1313-1315, 1317, 1365, 1366). S-a continuat fișarea materialului pentru indicele de cuvinte și forme. Pentru vol. II/2 din **NALR. Moldova și Bucovina. Texte dialectale**, au fost transcrise fonetic materialele din trei localități din județul Vaslui (45 p.), au fost tehnorectate pe calculator 90 de pagini din textele transcrise anterior și s-au redactat porțiuni din aparatul critic al volumului. S-a lucrat, de asemenea, la organizarea sistemului electronic de transpunere și înregistrare pe CD/DVD a textelor dialectale din arhiva **NALR. Moldova și Bucovina**.

➤ La **Departamentul de toponimie** s-au redactat cca 100 pagini la **Tezaurul toponimic al României. Moldova**. La aceeași lucrare s-a completat informația prin anchete toponimice pe teren și prin documentare de arhivă. S-a continuat fișarea documentelor editate, la tema **Micul dicționar toponimic al României. Moldova**, cca 1000 fișe.

➤ **Departamentul de istorie literară** a lucrat în continuare, împreună cu cel similar de la Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” din București, la definitivarea pentru

tipar a volumului VII, *Ț-Z*, din *Dicționarul general al literaturii române (DGLR)*, proiect fundamental al Academiei Române. S-a făcut revizie finală și completare de date la un număr de 300 de pagini – articole de dicționar, care au fost trimise la București, s-au redactat articole noi în vederea completării listei de autori a dicționarului (*Dinu Zarifopol, Lucian Zatti, Ștefania Zottoviceanu-Rusu, Michel Wattremez*), s-a completat informația la unii autori (*Andrei Țurcanu, Zoba din Vinț, mitropolitul Varlaam, Alexandru Xenopol, Nicolae Xenopol* ș.a). Pentru **Baza de date** și **Arhiva DGLR** s-au primit răspunsuri la **Ancheta-Chestionar** și răspunsuri prin corespondență directă cu unii autori. S-au primit, de asemenea, răspunsuri la douăsprezece solicitări de informații adresate unor Direcții Județene ale Arhivelor Naționale. Acest material este în curs de arhivare. S-au început operațiile de reinventariere a **Arhivei DGLR** (literele A-B).

➤ **Departamentul de etnografie și folclor** și-a continuat activitatea la proiectele aflate în derulare, după cum urmează: organizarea și sistematizarea documentelor etnologice din colecțiile **AFMB**, prin transpunerea înregistrărilor sonore din sistem analogic în sistem digital; redactarea informațiilor din colecțiile **AFMB**, pentru lucrarea *Folclorul obiceiurilor nupțiale din Moldova. Tipologie și corpus de texte*; definitivarea pentru tipar a lucrării *Folclorul muzical din ținutul Neamțului*, în colaborare cu etnomuzicologi de la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca.

STUDII, ARTICOLE, RECENZII

- ♦ Șerban Axinte, *Ce mai este literatura?*, în „Cuvântul”, nr. 376, 2008, p. 15; *Grigore Cugler. Prin literatură „de unul singur”*, *ibidem*, nr. 378, 2008, p. 24; *Ca să scrii despre Eminescu trebuie să fii foarte deștept sau nebun*, în „Observator cultural”, nr. 186, 2008, p. 13; *Un sacrificiu în prime tîme*, *ibidem*, nr. 196–197, 2008, p. 19; *Dincolo de limitele povestirii*, în „22” – „Bucureștiul cultural”, nr. 17, 2008, p. 12.
- ♦ Ion-Horia Bîrleanu, [Prefață] la vol. *Du local à l'universel. Espaces imaginaires et identités dans la littérature d'enfance*, Editura Universității „Ștefan cel Mare”, Suceava, 2007, p. 9–14; *Omul de dincolo de cuvinte*, în vol. *Discursul repetat între alteritate și creativitate. Volum omagial Stelian Dumistrăcel*, Iași, Institutul European, 2007, p. 271–275.
- ♦ Adina Ciubotariu, *Tradiția și târgul*, în „Convorbiri literare”, CXLII, 2008, nr. 10, p. 153–154; *Credințe și practici magice din ciclul obiceiurilor de naștere cercetate de Simeon Florea Marian și continuitatea lor*, articol preluat în „Buletin științific. Revistă de etnografie, științele naturii și muzeologie”, vol. VII (20), Chișinău, p. 86–92.
- ♦ Marius Clim (în colaborare), *Premise ale informatizării cercetării lexicografice academice românești*, în volumul *Limba română. Dinamica limbii, dinamica interpretării*, Editura Universității din București, 2008, p. 585–591.
- ♦ Elena Dănilă (în colaborare), *Premise ale informatizării cercetării lexicografice academice românești*, în volumul *Limba română. Dinamica limbii, dinamica interpretării*, Editura Universității din București, 2008, p. 585–591; *Avantajele informatizării cercetării filologice în studierea limbii române*, în vol. *Româna ca limbă străină – între metodă și impact cultural*, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2008, p. 746–750.
- ♦ Mioara Dragomir, *Elementul latin în Hronograful den începutul lumii. Noi argumente în sprijinul paternității lui Nicolae Milescu Spătarul*, în „Analele Universității «Ștefan cel Mare»”, Suceava, Seria Filologie, A. lingvistică, Tomul XIV, 2008, nr. 1.
- ♦ Stelian Dumistrăcel, *Ingineria ca inginerlâc*, în „Limba română” (Chișinău), nr. 7–8 (157–158), 2008, p. 63–64; *O conștiință a lingvisticii românești contemporane* (la un an de la moartea lui Silviu Berejan), *ibidem*, nr. 9–10 (159–160), 2008, p. 79–83; *La izvoarele jurnalismului modern*, *ibidem*, nr. 11–12 (161–162), 2008, p. 188–190; *În dialog peste timp*, în „Dacia literară”, XVIII, nr. 81 (6/2008), p. 49–50; Interviu: „*Ce ne spun candidații prin sloganuri?*”, în „Ziua de Iași”, 5 noiembrie 2008, p. 4; un număr de 13 articole de cultivare a limbii, publicate în ziarul „Lumina” (Iași), la rubrica „Lumea cuvântului” între 1 octombrie și 24 decembrie 2008. Recenzii: Dumitru Irimia, Ana-Maria Minuț, Ioan Milică (red.), *Limba română azi*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2007; în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai”, LIII, „Ephemerides”, nr. 2/2008, p. 178–180; Gina Necula, *Reflectarea limbii de lemn în proza românească din deceniile al VI-lea – al VII-lea*, Galați, „Europlus”, 2008; *idem*, p. 182–185; Tobias Peucer, *De relationibus novellis/Despre relatările jurnalistice*, ediție bilingvă; Prologul editorului, studiu introductiv și postfață de Cristinel Munteanu,

Pitești, Editura „Independența Economică”, 2008; *idem*, p. 187–189; „Limba română. Revistă de știință și cultură”, Chișinău, 2008; *idem*, p. 209.

♦ Gabriela Haja (în colaborare), *Premise ale informatizării cercetării lexicografice academice românești*, în volumul *Limba română. Dinamica limbii, dinamica interpretării*, Editura Universității din București, 2008, p. 585–591; *Dicționarul tezaur al limbii române în format electronic. Prezent, perspective*, în vol. *Româna ca limbă străină – între metodă și impact cultural*, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2008, p. 745.

♦ Ofelia Ichim (în colaborare), *I rumeni di Torino: le finalità di un progetto e i primi risultati*, în „Romania culturale oggi”, număr tematic al publicației „Quaderni di Romania Orientale”, Roma, 2/2008, p. 411–424; (în colaborare), *Comunitatea românească din Torino – o perspectivă interdisciplinară asupra unei stări de fapt*, în Revista „Romania Orientale”, nr. XXI, 2008, Ed. Bagatto Libri, Roma, Italia, a cura di Luisa Valmarin e Nicoleta Neșu, p. 349–358; (în colaborare), *Charta europeană a plurilingvistului – o platformă pentru dialogul intercultural*, *ibidem*, p. 359–363.

♦ Dan Mănuță, *Coordonate blagiene* (I), în „Convorbiri literare”, CXLII, 2008, nr. 10, p. 59–60; *Coordonate blagiene* (II), *ibidem*, nr. 11, p. 43–44; *O monografie exemplară*, *ibidem*, nr. 12, p. 49–51; *Modelul junimist*, în „România literară”, XLI, 2008, nr. 48, p. 18–19; *Mihai Eminescu – omul de teatru* (fragment), în „Dacia literară”, XIX, 2008, nr. 2 (77), p. 3–9.

♦ Florin Teodor Olariu (în colaborare), *I rumeni di Torino: le finalità di un progetto e i primi risultati*, în „Romania culturale oggi”, număr tematic al publicației „Quaderni di Romania Orientale”, Roma, 2/2008, p. 411–424; (în colaborare), *Comunitatea românească din Torino – o perspectivă interdisciplinară asupra unei stări de fapt*, în Revista „Romania Orientale”, nr. XXI, 2008, Ed. Bagatto Libri, Roma, Italia, a cura di Luisa Valmarin e Nicoleta Neșu, p. 349–358; (în colaborare), *Charta europeană a plurilingvistului – o platformă pentru dialogul intercultural*, *ibidem*, p. 359–363.

♦ Ioana Repciuc, *Deus otiosus. De la filosofia populară la filosofia lui Lucian Blaga*, în „Analele științifice ale Universității «Alexandru Ioan Cuza» din Iași” (serie nouă) – Literatură, Tomurile LII–LIII, 2006–2007 (apărut în 2008), Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, p. 81–90.

ARTICOLE ON-LINE

♦ Cristina Florescu, *Articole on-line (în colaborare)* publicate în străinătate (adresa site: <http://www.atilf.fr/DERom>). Colaborarea este semnalată în rubrica finală a fiecărui articol DERom, la sub-rubrica: Revizie pentru Romania de sud-est. În cazul de față, este vorba de articolele corespunzând cuvintelor latine: *annus* (postat *on-line* la 5.11.2008), *decem* (19.12.2008), *faenum* (9.12.2008), *carpinus* (24.10.2008).

CĂRȚI

♦ Cristina Florescu, Elena Dănilă, Laura Manea, Marius-Radu Clim, *DTLR^d. Bază lexicală informatizată. Derivate în -ime și -iște*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2008, 354 p.

LANSĂRI DE CĂRȚI

♦ Sub egida Academiei de Științe a Republicii Moldova, Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală a Moldovei a organizat la Chișinău – în zilele de 23–24 octombrie 2008 – o sesiune științifică având ca temă *Reafirmarea valorilor de patrimoniu. Noi abordări științifice*. În acest context au fost lansate volumele *Catolicii din Moldova. Universul culturii populare* și *Petru Caraman. Destinul cărturarului*, semnate de prof. univ. dr. Ion H. Ciubotaru. Au prezentat: Dr. Varvara Buzilă, Dr. Tudor Colac (Chișinău) și Vasile Munteanu, directorul Direcției pentru Cultură din județul Iași. La sfârșit, a luat cuvântul autorul.

♦ Asociația Slaviștilor din România a organizat – pe 10 decembrie 2008 – sesiunea omagială *Petru Caraman. 110 ani de la naștere*. Manifestarea s-a desfășurat în sala de festivități a Facultății de Limbi Străine din București. Cu acest prilej s-a lansat volumul *Petru Caraman. Destinul cărturarului*. Au participat la discuții: Antoaneta Olteanu, Iordan Datcu și Ioan Rebușapcă (București), Livia Cotorcea și Ion H. Ciubotaru (Iași).

COMUNICĂRI

♦ Luminița Botoșineanu (în colaborare), *Aspects de la variation diatopique de l'intonation au niveau de la langue roumaine littéraire*, în cadrul Simpozionului internațional „La variation diatopique de l'intonation dans le domaine roumain et roman”, organizat de Seminarul de dialectologie și sociolingvistică – Facultatea de Litere, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași; partener: Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior, Iași, 20–22 octombrie 2008.

♦ Daniela Butnaru, *Relations entre les toponymes de la Vallée de Neamț*, la al 14-lea Colocviu de Onomastică, organizat la Arras de către Societatea Franceză de Onomastică, Franța, 15–17 octombrie 2008.

♦ Marius-Radu Clim (în colaborare), *Principii și probleme de tratare lexicografică a neologismului în Dicționarul limbii române (DLR)*, la al VII-lea Colocviu Național de Terminologie – Terminografie – Terminică – 3T, București, 7–8 octombrie 2008; (în colaborare), *Informaticizarea bazei de date primare a Dicționarului general al literaturii române (DGLR)*, la Atelierul de lucru „Resurse lingvistice și instrumente pentru prelucrarea limbii române”, organizat de Facultatea de Informatică, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” și de Institutul de Cercetări în Inteligența Artificială București și Institutul de Informatică Teoretică Iași, Academia Română, Iași, 19–21 noiembrie 2008.

♦ Vlad Cojocaru, *Microtoponymes et «oïconymes»*, la al 14-lea Colocviu de Onomastică organizat la Arras de către Societatea Franceză de Onomastică, Franța, 15–17 octombrie 2008.

♦ Elena Dănilă (în colaborare), *Principii și probleme de tratare lexicografică a neologismului în Dicționarul limbii române (DLR)*, la al VII-lea Colocviu Național de Terminologie – Terminografie – Terminică – 3T, București, 7–8 octombrie 2008; *Avantajele informatizării cercetării filologice în studierea limbii române*, la Simpozionul Internațional *Româna ca limbă străină – între metodă și impact cultural*, Iași, 23–24 octombrie 2008; *Noi perspective asupra derivatelor cu sufixul -ime*, al VIII-lea Colocviu al Catedrei de Limba Română „*Limba română: teme actuale*”, București, 5–6 decembrie 2008.

♦ Mioara Dragomir, *Nicolae Milescu Spătarul, traducteur de la Chronique dès le commencement du monde. Nouveaux arguments*, la Simpozionul internațional „Nicolae Milescu Spătarul – 300”, organizat de Institutul de Studii Sud-Est Europene, Secția de Filologie și Literatură, 3 octombrie 2008.

♦ Stelian Dumistrăcel, *Surse și registre ale limbii de lemn în mass-media actuală*, la Al VI-lea Simpozion Național de Jurnalism (cu participare internațională), Cluj-Napoca, 24–25 octombrie 2008; (în colaborare), *Atlasele lingvistice românești regionale și dicționarele: un studiu de caz*, la Al Doilea Simpozion Internațional de Lingvistică, București, 28–29 noiembrie 2008 (autorul a fost și moderator al unei secții de comunicări).

♦ Gabriela Haja (în colaborare), *Principii și probleme de tratare lexicografică a neologismului în Dicționarul limbii române (DLR)*, la al VII-lea Colocviu Național de Terminologie – Terminografie – Terminică – 3T, București, 7–8 octombrie 2008; *Dicționarul tezaur al limbii române în format electronic. Prezent, perspective*, la Simpozionul internațional *Româna ca limbă străină – între metodă și impact cultural*, Iași, 23–24 octombrie 2008.

♦ Cecilia Holban, *Soljenițin – mărturisitor al reclusiunii*, la Zilele Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Catedra de Slavistică, Iași, 31 octombrie 2008.

♦ Doina Hreapcă (în colaborare), *Atlasele lingvistice românești regionale și dicționarele: un studiu de caz*, la Al Doilea Simpozion Internațional de Lingvistică, București, 28–29 noiembrie 2008.

♦ Ofelia Ichim (în colaborare), *Informaticizarea bazei de date primare a Dicționarului general al literaturii române (DGLR)*, la Atelierul de lucru „Resurse lingvistice și instrumente pentru prelucrarea limbii române”, organizat de Facultatea de Informatică, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” și de Institutul de Cercetări în Inteligența Artificială București și Institutul de Informatică Teoretică Iași, Academia Română, Iași, 19–21 noiembrie 2008.

- ♦ Ioana Repciuc, *Modele retorice ale invocației în contextul religiozității populare*, la Conferința Națională „Text și discurs religios”, organizată de Catedra de Limbă română și Lingvistică generală a Facultății de Litere, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 5–6 decembrie 2008.
- ♦ Victoria Zăstroiu (în colaborare), Gabriela Haja, Elena Dănilă, Marius Clim, *Principii și probleme de tratare lexicografică a neologismului în Dicționarul limbii române (DLR)*, la al VII-lea Colocviu Național de Terminologie – Terminografie – Terminotică – 3T, București, 7–8 octombrie 2008.

REFERINȚE

- ♦ „Cea de a doua secțiune a părții a II-a, *Opinii asupra operei prin recenzii sau prezentări ale cărților publicate* [din *Discursul repetat între alteritate și creativitate*. Volum omagial Stelian Dumistrăcel, Iași, Institutul European, 2007], adună semnături «de ieri și de azi», voci încă sonore (la propriu) alături de voci care vin din lumea de dincolo. Primele, cu forța dată de recunoașterea prezentului, celelalte, cu forța dată de eternitate. Nu le mai prezint în ordine alfabetică, ci mă țin după ordinea în care apar în volum: Al. Graur, Dorin Urișescu, Haralambie Mihăescu, Elena Comșulea, Lucia Cireș, Liviu Antonesei, Mircea Ciubotaru, Valentina Corcimari, Rodica Zăfău, Dan S. Stoica, Cristinel Munteanu. Sunt salutate în aceste scrieri critice importanța lucrărilor pentru evoluția studiului limbii și al limbajului, calitatea instituirii unor viziuni noi, pertinenta abordărilor (chiar și din punct de vedere politic!), claritatea expunerilor, diversitatea domeniilor abordate (de la dialectologie, la pragmatică, de la expresiile românești la discursul publicistic), frumusețea exemplurilor convocate în argumentări și întemeierea solidă a demersurilor. Citind aceste texte, îți dai seama ce influență puternică au exercitat și exercită, ce lumină au adus în studiul lingvisticii, ce perspective au deschis pentru cercetarea din domeniu cărțile și lucrările Profesorului Dumistrăcel” (Dan Stoica, *Comuniune în jurul valorii*, în „Limba română”, Chișinău, nr. 11– 12/2008, p. 187).

PREMII ȘI DISTINCȚII

- ♦ Dan Mănuacă a fost distins cu Premiul **Opera omnia** de Uniunea Scriitorilor din România, Filiala Iași.
- ♦ Dan Mănuacă a primit **Diploma de onoare** a Muzeului Literaturii Române – Iași și **Diploma de excelență** a Bibliotecii Județene „Gh. Asachi” din Iași.

INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ „A. Philippide” (I)

O RETROSPECTIVĂ

În absența unei arhive, neidentificată în fondurile *Rectorat* și *Facultatea de Litere și Filosofie* de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, o istorie a vieții științifice la Institutul de Filologie Română „A. Philippide” din Iași, în primele două decenii ale existenței sale, este lacunară. Totuși, din informații disparate, o imagine semnificativă se poate contura.

Ideea înființării unui institut de profil filologic la Iași era firească, deși tardivă, dacă ținem cont de tradiția cercetării umaniste și a spiritului critic caracteristic la Universitatea Mihăileană, prima din Principatele Unite (1860). Inițiativa pare a fi aparținut lui G. Pascu, sprijinit de A. Philippide, savant de formație neogramatică germană, personalitate științifică impunătoare, a cărui autoritate morală putea constitui un argument și o garanție a seriozității și succesului unei asemenea instituții.

Un scurt memoriu¹ adresat Ministerului Instrucțiunii Publice la 14 septembrie 1926, redactat de G. Pascu și contrasemnat de A. Philippide, solicita aprobarea înființării și finanțarea unui Institut de Filologie Română în cadrul Universității și exprima, ca principal argument, un acut sentiment al frustrării, atât de caracteristic intelectualității ieșene în relațiile cu „centrul”

¹ Publicat în „Revista critică”, I, 1927, nr. 2, p. 138–139.

bucureștean. Pe bună dreptate, exemplele invocate erau reale. La București funcționa deja, din 1913, Institutul de Filologie și Folclor (continuând activitatea Societății filologice române, 1905–1907), condus de Ovid Densusianu, cu o revistă de prestigiu, „Grai și suflet” (din 1923–1924) și Institutul de literatură, din 1921 (prin înglobarea Seminarului de literatură, fostul Cerc critic, 1915) al lui Mihail Dragomirescu. Și acesta a editat un „Buletin” (apărut din 1924), care publica *in extenso* procesele-verbale ale ședințelor. La Cluj, după război, fusese creat Muzeul Limbii Române (cu local propriu), care edita valoroasa „Dacoromania” (din 1920–1921), sub autoritatea lui Sextil Pușcariu. La Cernăuți, de asemenea, un Institut de istorie și limbă edita din 1925 un „Buletin”, care era revista „Codrul Cosminului”, sub direcția lui Ion I. Nistor. Profesorii de la Iași cereau o subvenție de 100.000 lei pentru cărți și 400.000 lei pentru publicarea unei reviste, a unor lucrări și pentru „misiuni științifice”.

Nu cunoaștem un răspuns al Ministerului și nu știm ce activități se vor fi desfășurat la Institutul de Filologie Română, neoficial, în cursul anului 1927, considerat ca an al înființării, după o afirmație a lui G. Pascu². În anul 1928 însă, cu un buget de numai 25.000 lei (față de 464.000 lei, bugetul pentru București, 235.000 pentru Cluj și 150.000 pentru Cernăuți)³, fără local și fără personal angajat, Institutul exista legal, sub directoratul lui G. Pascu, propus de A. Philippide. Într-o ședință din 23 noiembrie 1929, consiliul profesoral al Facultății de Litere și Filosofie a discutat și aprobat modul de organizare a Institutului de Filologie Română⁴. Întreaga sumă alocată în anul 1928 a fost trimisă la Roma, lui D. Găzdaru, pentru tipărirea lucrării *Descendenții demonstrativului latin „ille” în limba română* (apărută însă în 1929, la Iași)⁵. Până în anul 1932, când, din cauza crizei economice, subvenția a fost suprimată definitiv, sumele pentru Institutul de Filologie Română au rămas cu totul modeste (25.000 în 1929, 22.500 în 1930 și 21.374 lei în 1931), fiind folosite pentru editarea broșurilor *A. Philippide la 70 de ani* (1929), de G. Pascu, I. Iordan, T. Roșculeț, și *O aritmetică manuscrisă*, de G. Nichifor (ca extrase din „Revista critică”).

Animizitățile personale, adversități politice și unele nereguli în gestionarea fondurilor pentru Institutul de Filologie Română au determinat demisia lui G. Pascu din funcția de director, la 26 martie 1932⁶. La 24 mai, în ședința consiliului profesoral, Iorgu Iordan este delegat director⁷. Un raport privind Institutul de Filologie Română, redactat de Iorgu Iordan în aprilie 1941⁸, deși sumar, evidențiază activitatea meritorie la Institut, după 1932, în condiții financiare dificile (practic, fără buget). Astfel, pentru că suma de 30.753 lei preluată de noul director trebuia urgent justificată în acte, aceasta a fost folosită pentru imprimarea lucrării sale *Introducere în studiul limbilor romanice. Evoluția și starea actuală a lingvisticii romanice*, Iași, 1932. Bani au fost apoi restituiți și utilizați pentru tipărirea primului volum al „Buletinului Institutului de Filologie Română «Alexandru Philippide»” (BIFR), apărut în anul 1934⁹.

După moartea profesorului A. Philippide, la 12 august 1933, prin decizia consiliului profesoral din 6 decembrie 1933, Institutul de Filologie Română îi va purta numele. Începând cu anul academic 1932–1933, activitatea va fi centrată pe ședințele de comunicări (bilunare), majoritatea textelor prezentate fiind publicate în BIFR. Inițial, ședințele se țineau la Seminarul de limba română, apoi la sediul Institutului (o sală amenajată la etajul II – astăzi, Catedra de geometrie – în noua aripă, dată în folosință parțială în 1933 și 1935). Au fost redactate Statutele Institutului, aprobate de consiliul profesoral la 30 ianuarie 1934. Pentru caracterul lor inedit, le reproducem aici integral.

STATUTELE

Institutului de Filologie Română „Alexandru Philippide”

² vezi „Revista critică”, IX, 1935, nr. 2–3, p. 169.

³ *Ibidem*, II, 1938, nr. 2, p. 187.

⁴ Arhivele Naționale Iași, fondul Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Rectorat, dos. 1262/1929, f. 154^f (adresă, fără detalii), 155^f (scrisoare, din 5 noiembrie 1929, a lui G. Pascu adresată Decanului, rezumând demersurile anterioare și situația din acel moment a Institutului de Filologie Română).

⁵ *Ibidem*, f. 155^v.

⁶ *Ibidem*, dos. 1407/1932, f. 56^f. Cf. și Iorgu Iordan, *Memorii*, II, București, 1977, p. 122–123, 199.

⁷ Arhivele Naționale Iași, fondul Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Litere, dos. 9/1932, f. 48, 53.

⁸ *Ibidem*, fondul Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Rectorat, dos. 1880/1939, f. 241–259.

⁹ BIFR, I, 1934, p. 238–239.

Art. 1. Se înființează, pe lângă Universitatea din Iași, un Institut de Filologie Română, purtând numele „Alexandru Philippide” și având sediul la Facultatea de Litere și Filosofie.

Art. 2. Scopul Institutului este studierea tuturor produselor sufletești ale poporului românesc de pretutindeni, în primul rând limba, civilizația morală și cea materială.

Art. 3. În vederea acestui scop se va aduna, prin anchete la fața locului, corespondenți, călătorii etc., materialul lingvistic, folcloristic și etnografic actual. De asemenea, vor fi puse la contribuție izvoarele scrise, indiferent de vechime. O atenție deosebită se va da toponimiei și antroponimiei.

Art. 4. Materialul astfel strâns se va cataloga și conserva în arhiva Institutului, unde va fi utilizat de specialiști pentru cercetările lor științifice.

Art. 5. Principial vor fi luate în considerație toate dialectele și graiurile românești, precum și limba comună (vorbită și scrisă). Tot așa, se va acorda întreaga atenție limbilor romanice și celor care au ori au avut legături cu a noastră, în special celor balcanice. Se va da totuși preferință problemelor de dialectologie, toponimie și antroponimie moldovenească în sensul larg al cuvântului (Moldova propriu-zisă, Basarabia, Bucovina și regiunile ardelenesti și dobrogene învecinate). Aceeași normă se va aplica în domeniul folclorului și etnografiei.

Art. 6. Pentru a putea desfășura o activitate științifică serioasă, Institutul are în vedere următoarele:

a) Publicarea unui „Buletin” anual și a unei „Biblioteci a Institutului de Filologie Română”, în care vor apărea studiile mai întinse;

b) Alcătuirea unei bibliografii pe fișe a lucrărilor de filologie, etnografie și folclor privitoare la Români, eventual și la alte popoare, în măsura în care ne interesează și pe noi;

c) Înjghebarea unei Biblioteci de specialitate, având deocamdată la bază actualele colecții ale Seminarilor de Filologie Română și Filologie Romanică și urmând să se îmbogățească prin cumpărări, schimb, donații ș. a., până va putea deveni independentă de acestea. Fondurile acordate pentru bibliotecile celor două seminarii se vor administra separat și de aici înainte.

Art. 7. Din lucrările editate de Institut autorii vor primi 40%. Restul de 60% se va vinde, direct sau prin librării în folosul Institutului. De asemenea se va întrebuința un număr de exemplare, variabil după împrejurări, pentru a face schimb cu publicații similare pentru recenzii în revistele de specialitate.

Art. 8. Mijloacele bănești necesare Institutului se vor realiza din subvenții fixe acordate de Ministerul Instrucțiunii Publice, din ajutor de la Rectoratul Universității, Decanatul Facultății de Litere și Fundația locală „Regele Ferdinand I”, din donații particulare, din vânzarea „Buletinului” și a celorlalte publicații, din cotizațiile membrilor „Cercului de studii” (cf. art. 10–12).

Art. 9. Personalul Institutului se compune din director, un asistent, un bibliotecar și un om de serviciu. Directorul se numește de Consiliul Facultății de Litere, care are drept de control asupra activității și gestiunii bănești a Institutului. În orice caz, directorul trebuie să fie unul din titularii catedrelor de Filologie Română, Filologie Romanică, Istoria Literaturii Românești Vechi și Etnografie și Folclor (când aceasta din urmă va lua ființă). Asistentul, bibliotecarul și omul de serviciu se vor numi tot de Consiliul Facultății, după propunerea directorului.

Art. 10. Pe lângă Institut va funcționa un „Cerc de studii filologice”, al cărui scop principal este strângerea legăturilor științifice și personale dintre reprezentanții învățământului filologic de la Facultatea de Litere, deoparte, și studenți, profesori de liceu (mai ales foști elevi ai Universității din Iași) etc., de altă parte.

Art. 11. Poate deveni membru al „Cercului” orice persoană care dovedește preocupări științifice identice sau înrudite cu ale Institutului. Cotizația anuală obligatorie se fixează la 300 lei; studenții vor plăti 100 lei. În schimbul acestor sume membrii vor primi „Buletinul” și vor avea drept la un rabat de 30% din prețul celorlalte publicații ale Institutului. Cotizațiile se vor încasa de casierul „Cercului”, care va elibera chitanțe dintr-un registru cu cotor.

Art. 12. „Cercul de studii” va ține ședințe din două în două săptămâni, tot timpul anului, cu excepția vacanțelor legale și a lunilor iunie și octombrie, când studenții și profesorii

sunt ocupați cu examenele. Aceste ședințe vor servi, în primul loc, pentru cetirea studiilor, comunicărilor, recenziilor etc. destinate „Buletinului” sau „Bibliotecii” și vor fi prezidate de directorul Institutului, iar în lipsa lui de un membru al „Cercului”, care face parte din corpul didactic al Universității. De fiecare ședință se va încheia un proces-verbal în registrul respectiv de către bibliotecarul Institutului, care va îndeplini și funcția de secretar al „Cercului”. Dacă el lipsește, va fi înlocuit prin asistentul Institutului.

Art. 13. Dispozițiile de față sunt valabile din momentul aprobării lor de către consiliul Facultății, nu însă și pentru trecut, când Institutul a funcționat numai de fapt, fără vrut statut oarecare¹⁰.

În primii ani de funcționare efectivă a Institutului, comunicările și discuțiile aveau un caracter aproape exclusiv filologic și lingvistic, remarcându-se îndeosebi contribuțiile lui D. Găzdaru și Gr. Scorpan. După retragerea celui dintâi, care a înființat Institutul de Romanistică, prof. univ. dr. Octav Botez a integrat institutul Seminarul de istorie a literaturii române moderne, cu biblioteca de specialitate. În anul 1935, studentul Gh. Ivașcu era angajat ca bibliotecar al Institutului¹¹. Apoi, când Petru Caraman a devenit profesor suplinitor la Catedra de limbi slave, s-au susținut și comunicări de folclor și onomastică. De pildă, savantul slavist a citit, în decembrie 1939, comunicarea *Balcanisme folclorice cu privire specială asupra temei Răpirea unei fete în corabie*, urmată, în aprilie 1940, de *Vlad în antroponimia românească*¹². Totuși, „Buletinul” va publica în mod prioritar studiile filologice și lingvistice, comunicările pe teme literare fiind „găzduite” de „Viața românească”, „Însemnări ieșene” sau de „Revista Fundațiilor Regale”.

O activitate specifică la Institutul de Filologie Română a constituit-o organizarea de evocări comemorative sau aniversare: pentru patronul științific, în 1934, la un an de la moarte¹³, pentru L. Șăineanu, H. Tiktin, A. Meillet, W. Meyer-Lübke, Ov. Densusianu, N. Drăganu, G. Ibrăileanu, I. Creangă (două ședințe de comunicări, consecutive, în 1937), M. Eminescu (în 1939) ș.a. Pentru realizarea busturilor lui A. Philippide și G. Ibrăileanu (1940), membrii Institutului de Filologie Română au contribuit decisiv.

Fără surse financiare de la Ministerul Instrucțiunii Publice, Institutul de Filologie Română a putut funcționa după anul 1932 cu sprijinul decanilor Facultății de Litere și Filosofie, al rectorilor Traian Bratu și Mihai David, cu ajutoare ocazionale de la miniștrii Petre Andrei, Victor Iamandi¹⁴ și Ștefan Voitec¹⁵ și cu generozitatea Fundațiilor Culturale Regale, prin Al. Rosetti, directorul Fundației pentru Literatură și Artă. Acesta a cumpărat un mare număr de exemplare din tirajele BFIR pentru Biblioteca Universității, care le utiliza pentru schimb, dar în 1940, din cauza situației politice, achizițiile „Buletinului” au fost suspendate¹⁶. De asemenea, începutul bibliotecii proprii a Institutului de Filologie Română (care, în 1941, avea 800 de volume, cărți și periodice) datorează mult donațiilor aceleiași Fundații și Academiei Române, care a oferit valoroasa colecție de *Documente Hurmuzachi* în condiții foarte avantajoase¹⁷.

Nu s-au păstrat procesele-verbale ale ședințelor de comunicări de la Institutul de Filologie Română, astfel încât oglinda activității rămâne BIFR, cu scurte cronici în care se consemnează doar obișnuitele dificultăți financiare. De aceea, nu se poate reconstitui o listă sigură a membrilor propriu-ziși (incluși în statele de funcțiuni) ai Institutului din prima perioadă a existenței sale (1927–1948). O scurtă dare de seamă pe anul 1940–1941 menționa doar faptul că Institutul de Filologie Română dispunea de o sală și două cabinete și avea pe statul de funcțiuni trei profesori, un conferențiar și patru asistenți, nenominalizați¹⁸.

¹⁰ Arhivele Naționale, Iași, fondul Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Litere, dos. 1/1934, f. 46–48.

¹¹ *Ibidem*, fondul citat, dos. 414/1935, f. 58.

¹² *Ibidem*, fond Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Rectorat, dos. 1880/1939, f. 111^v.

¹³ Vezi broșura *Comemorarea lui Alexandru I. Philippide*, București, 1934.

¹⁴ Iorgu Iordan, *op. cit.*, p. 301–302.

¹⁵ BIFR, XI–XII (1944–1945), Iași, [1948], p. 539.

¹⁶ Arhivele Naționale, Iași, fondul Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Litere, dos. 7/1940, f. 79.

¹⁷ *Ibidem*, fondul Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Rectorat, dos. 1880/1939, f. 247–248.

¹⁸ *Ibidem*, f. 19^f.

Activitatea Institutului a depins, în mare măsură, de poziția politică a directorului său, Iorgu Iordan. Când, în 1940–1941, acesta a fost suspendat de la Universitate, ședințele nu s-au mai ținut în anul academic respectiv¹⁹. De asemenea, în timpul evacuării Universității (1944–1945), nici o activitate nu s-a mai putut desfășura. Reluate la începutul anului 1946, când Iorgu Iordan se mutase la București, câteva ședințe au fost conduse de profesorii Dan Simonescu (titularul catedrei de istorie a literaturii române vechi) și Petru Caraman, pentru a fi din nou abandonate în anii 1946–1947²⁰.

Aceste perturbații se reflectă și în periodicitatea neritmică a BIFR. „Buletinul” datorează mult tânărului, pe atunci, profesor G. Ivănescu, publicația fiind efectiv îngrijită de acesta, începând cu anul 1939²¹, când a apărut volumul VI, până în 1950. Volumele duble VII–VIII (1940–1941) și XI–XII (1944–1945), acesta tipărit abia în 1948, când începea (în martie) și imprimarea vol. XIII–XIV (1946–1947), finalizată în 1950, au putut apărea tot prin străduințele lui G. Ivănescu. Noua ideologie, impusă brutal în anii 1948–1949, a determinat distrugerea tirajului acestui ultim volum, un altul, al XV-lea, anunțat în 1948, nemaifiind, desigur, tipărit.

BIFR reflectă preocupările și nivelul științific al membrilor Institutului (și al Seminarilor). Dacă unele contribuții sunt modeste, faptul se explică prin intenția (statutară și reiterată²²) a directorului de a face din acest „Buletin” o publicație aproape în întregime a Institutului și mai cu seamă a tinerilor (studenți și absolvenți). De aceea, colaborările externe sunt puține. Totuși, textele semnate de Iorgu Iordan, D. Găzdaru, Gr. Scorpan și, îndeosebi, monumentală teză de doctorat a lui G. Ivănescu, *Problemele capitale ale vechii române literare*²³, conferă publicației ieșene particularități distincte în istoria filologiei și lingvisticii românești.

Reforma învățământului și reorganizarea Academiei Române, în anul 1948, au schimbat radical esența și forma cercetării științifice. Concentrarea specialiștilor în institute mari, alocarea de fonduri importante, abordarea unor teme fundamentale pentru istoria și cultura română de-a lungul unor etape largi au fost prețul pentru tendința declarată de aservire a științelor umaniste unei ideologii totalitare. Din fericire, la Institutul de Filologie Română acest preț nu a fost acoperit de abdicări, iar câștigurile au fost însemnate.

În 1949, când a fost creată Filiala din Iași a Academiei Române, s-a înființat Institutul de Istorie și Filologie, cu sediul la fosta Academie Mihăileană, apoi în clădirea din str. Lascăr Catargi, nr. 15 (sediul actual al Institutului de Istorie „A. D. Xenopol”). Secția de filologie a fost organizată în două sectoare, conduse de G. Istrate (lingvistică) și N. I. Popa (istorie literară). Au fost încadrați cercetători, în primii ani: N. Bagdasar, Al. Claudian, Al. Dima, G. Ivănescu, I. Lăzărescu, Șt. Cuciureanu. Preocupările principale au fost dirijate către teme de istorie a limbii române literare, dialectologie, istorie și teorie literară. Din 1951, încep să apară studii și articole realizate la Institut și publicate în revista Filialei din Iași a Academiei, „Studii și cercetări științifice”, cu o serie Filologie (1956–1963). Apar cercetători mai tineri, ca N. A. Ursu, Alexandru Teodorescu, Mihai Bordeianu, Gheorghe Bodor, Liviu Leonte, Despina Ursu, Zamfira Mihail, Stelian Dumistrăcel, Dan Mănuță, Remus Zăstroiu, Dragoș Moldovanu, Victoria Zăstroiu.

Din 1963, Secția de filologie a Institutului se transformă în Centrul de Lingvistică, Istorie Literară și Folclor și se mută în local propriu, anume în casa din Copou, construită în 1842 de M. Kogălniceanu și fostă proprietate a lui M. Sadoveanu, între anii 1918 și 1950.

Primul director al Centrului a fost prof. univ. dr. Al. Dima (1963–1966), urmat, ca interimar, de prof. univ. dr. N. I. Popa (1966–1967).

O restructurare benefică a activității de cercetare s-a produs sub direcția cercet. șt. dr. N. A. Ursu (1967–1970), când s-au constituit colectivele (departamentele) de lexicografie, dialectologie și toponimie (sectorul de lingvistică), istorie literară și folclor (sectorul de istorie literară). În concordanță cu temele de cercetare ale institutelor similare din București și Cluj, aceste colective au fost angajate în realizarea câtorva mari proiecte: *Dicționarul limbii române (DLR)*, *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina*, *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, *Dicționarul literaturii române de la origini*

¹⁹ *Ibidem*, f. 249. Cf. și BIFR, VII–VIII (1940–1941), p. 397–398.

²⁰ BIFR, XI–XII (1944–1945), Iași, [1948], p. 539.

²¹ Arhivele Naționale Iași, fondul citat, dos. 1880/1939, f. 75^v.

²² *Ibidem*, f. 249. Cf. și BIFR, VII–VIII (1940–1941), p. 398.

²³ BIFR, XI–XII (1944–1945), p. 1–412.

până la 1900, crearea *Arhivei de Folclor a Moldovei și Bucovinei (AFMB)*. Nu au fost însă neglijate alte domenii și zone ale cercetării, pentru a se valorifica aptitudinile și interesele personale ale cercetărilor pentru istoria limbii române literare, stilistică, poetică, antroponimie, terminologia profesiilor, etnologie, teatrologie, istoria presei periodice, critică literară, ediții de opere filologice și literare. Au rezultat din aceste preocupări numeroase teze de doctorat, zeci de volume de studii, ediții, peste o mie de studii și articole apărute în presa științifică și literară, și cele 38 de tomuri ale „Anuarului de lingvistică și istorie literară”.

O dimensiune specifică, foarte bine marcată, a constituit-o cercetarea de teren, indispensabilă pentru realizarea a trei dintre temele majore ale Centrului. Au fost create, mai întâi, instrumentele de lucru în teren: *Chestionar dialectal*, 1968 (Ion A. Florea, Zamfira Mihail, Dragoș Moldovanu și Ion Nuță), *Chestionar folcloric și etnografic general*, 1970 (Ion H. Ciubotaru), *Chestionar toponimic și entopic general*, cu un *Glosar de entopice onomasiologic*, 1978, și *Ancheta toponimică*, 1978 (Dragoș Moldovanu). Au urmat anchete complexe și îndelungate, în urma cărora un bogat material a fost adunat și valorificat în lucrările de referință ale Institutului. În același timp, o muncă migăloasă și tenace în biblioteci și arhive a acumulat câteva milioane de fișe informative în cazarele departamentelor.

Procesul de colectare și de valorificare parțială a informației a continuat sub direcția cercet. șt. dr. Al. Teodorescu (1970–1975) și, apoi, a prof. univ. dr. Vasile Arvinte (1975–1976), conf. univ. dr. Silvia Buțureanu (1976–1984) și prof. univ. dr. Al. Andriescu (1984–1990), decani ai Facultății de Filologie, în anii când Centrul a trecut în subordinea Ministerului Educației și Învățământului (1975–1990). Între anii 1975 și 1984, cercet. șt. dr. Stelian Dumitrăcel a îndeplinit funcția de director adjunct. Din anul 1976, Centrul de lingvistică și istorie literară s-a mutat în sediul actual de pe str. Th. Codrescu, nr. 2, în „Casa Asachi” (care a fost locuită de cărturarul moldovean până la moartea sa, în 1869) și într-o anexă a acesteia, special construită pentru Centru (și alte două Institute).

Mircea CIUBOTARU

DIN ARHIVA DGLR DUMITRU IOV

Documente

IOV, Dumitru (Dimitrie) (22 martie 1888, Flămânzi, j. Botoșani – 20 august 1959, Gherla), poet, prozator, publicist. Absolvent al Școlii comerciale superioare din Iași, a fost o vreme funcționar bancar în București. Aici a debutat cu versuri și proză la „Universul literar”, continuând, mai apoi, și cu articole despre actualitatea politică și artistică la multe alte periodice. După înfăptuirea mării Uniri, desfășoară în Basarabia o intensă activitate de revigorare a conștiinței românești, de realizare a unificării spirituale, prin întemeierea unor publicații, organizând spectacole, dar și ca om politic, în calitate de deputat și senator. Între 1941 și 1944, a fost director al Teatrului Național din Iași, iar după război a rezistat ascuns în București până în 1956, când e arestat și condamnat, sfârșindu-și viața în închisoare. Cunoscut ca poet liric, îndeosebi prin publicarea, în periodice, a numeroase versuri sub titlul generic *Carte poștală*, după 1940, devine un cântăreț al Basarabiei, în special prin poeziile din volumul *Covor basarabean* (1943), dar și prin proza din culegerile *Priveliști basarabene* (1941) și *Gospodarul din Orhei* (1942), în care descrie frumusețea peisajelor, urmărește atent specificul basarabean sau deplânge ocupația străină. Ca literatură adevărată, însă, contează primele trei volume de proză – *În lunca Trotușului* (1923), *Amintiri și lacrimi* și *Duduia Adela* (ambele din 1932) –, care conțin povestiri cu nucleu erotic, învăluit într-o țesătură de descrieri și notații menite să sugereze intensitatea trăirilor, totul proiectat pe fundalul mai larg al vieții rurale sau din târguri, într-un ton familiar, de tihnită contemplare–relatare. În

corespondența din ultima perioadă a vieții, D. Iov preciza că are pregătite 20 de volume în manuscris, conținând romane, proză scurtă, versuri, piese de teatru.

Documentele de mai jos au fost donate de familia preotului I. D. Apostu, prieten cu scriitorul Dumitru Iov. Scrisorile sunt adresate de D. Iov finilor săi, învățătorii Gheorghe și Maricica Hăisan din Flămânzi (Botoșani).

(Prezentare de Remus ZĂSTROIU)

IN MEMORIAM D. IOV

„(...) Dumitru Iov s-a născut în anul 1888 martie 22 în satul Uriceni «gura stahnei», după documentele vechi, după poet «coada Gârlei», în casa părintelui său Toader Iov și a mamei sale Ecaterina, (...), cu opaiț în ocniță și sobă la gura căreia gospodina torcea, iar copilul asculta de pe cuptor muzica firului tras din caier (...). Părinții săi erau mici negustori (...). Nu știm când s-au mutat în Flămânzi. Dumitru Iov are amintiri din frageda copilărie și aceasta din casa lor din Uriceni, ceea ce înseamnă că toți cei șapte copii (...) s-au născut în acest sat. Școala primară poetul o face în Flămânzi. După cele patru clase primare, Dumitru Iov urmează Școala Superioară de Comerț din Iași, destinat pare-se unei cariere economice pentru care el nu avea nici o chemare. Aici îl surprind evenimentele din 1907, când, împreună cu un coleg, Emanoil Mata, ulterior deputat național-țărănist pleacă pe jos acasă, pentru a lua și el parte. La Ceplenița este interceptat de autorități și, din post în post, sub stare de arest, este înapoiat la bază. (...) Ocupă apoi funcția de contabil agricol pe la moșiile din apropiere, face Școala Militară, este mobilizat și ca ofițer rezervist, ia parte cu Regimentul 27 Infanterie din Botoșani, la primul război mondial. (...). Demobilizat, D. Iov se căsătorește cu o tânără din Roman, pe nume Aglaia, care-și făcuse studiile la Institutul «Sacre Coeur» din Iași. Aceasta îl va sprijini în activitățile sale din Basarabia, fiind președinta Societății «Crucea Roșie» din Soroca, unde se stabiliseră, redactoare a ziarului «Universul» aici. Își va însoți soțul în peregrinările sale prin Moldova cu echipele studentești pentru ridicarea socială și culturală «Principele Carol». (...) Încercător în mareșalul Alexandru Averescu, sub comanda căruia luptase în război, îl urmează și în politică. Se înscrie în Partidul Poporului și ajunge în 1921 și 1926, pentru scurtă vreme, prefect de Soroca. (...) Ar fi interesant de știut aici, câte din satele noi înființate, pe terenurile atribuite de Dumitru Iov și care au primit numele lui, mai dănuie și astăzi. Credem că nici unul.

Dezagregarea Partidului Poporului și intrarea în anonimat ca om politic a mareșalului Averescu, dar mai ales deziluziile întâmpinate fac ca Dumitru Iov să părăsească definitiv această activitate. (...) Se pare totuși că a păstrat o vagă adiere de naționalism de dreapta, din pricina căreia a avut de suferit, după căderea guvernului de 40 de zile ale tandemului Goga-Cuza, relatată de poet în articolul *Din pricina lui A. C. Cuza*, în revista «Cetatea Moldovei», VII (1942), nr. 11, p. 202.

Prin urmare, ca om politic, D. Iov nu a strălucit. Nici nu putea. Om integru, jovial, fără veleități satrapice, glumeț, înclinat a face bine chiar când i se răsplătea cu rău, îl făceau impropriu.

Totuși, această perioadă basarabeană, cu coloratura ei politică, a avut și o parte bună. Ni-l dezvăluie pe D. Iov ca pe un gazetar de temut. Înființează și conduce ziarele «Cuvântul nostru» (1920), «Basarabia de sus» (1921), «Renașterea Moldovei» (1922). Colaborează la «Sfatul Țării», «Dacia», «Adevărul», «Dimineața», «Capitala», «Țara noastră», «Văpaia», «Universul», «Gânduri bune», «Îndreptarea», «Ordinea», «Solia» ș.a.

În literatură, Dumitru Iov creează în prima jumătate a secolului nostru. (...) A scris și proză și poezie. Proza se alătură «semănătorismului» promovat de N. Iorga (...). Poezia, eminentă lirică, nu ține seama de nici un curent. Debutază în ambele genuri în anul 1910, în revista «Universul literar». (...) În general D. Iov a scris foarte mult. În volum a adunat foarte puțin. (...) Cu teatrul, ca instituție, a avut multe implicații. În 1919 este prim director al Teatrului de Propagandă din Basarabia, apoi, în 1920, Inspector General al Artelor din această provincie. Acumulează cu ocazia acestor însărcinări o bogată experiență pe care o va utiliza ca Director al Teatrului Național din Iași din 1941–1944. (...) Dumitru Iov și echipele sale cutreieră orașele și satele din Moldova, dar mai ales pe cele din Basarabia și Transnistria, desrobite vremelnice de bolșevici, spitalele și lazarețele pentru

răniți, unde trezesc speranța și descrețesc fruntea celor suferinzi. Sub direcția lui Dumitru Iov, Teatrul Național din Iași este silit să facă două peregrinări. Una din fața trupelor rusești, a doua din fața trupelor hitleriste. Prima, în aprilie 1944 când ia inițial calea Timișoarei, dar ajunge, din lipsă de spațiu, la Jimbolia. (...) A doua peregrinare vine pe neașteptate. Actul de la 23 august și întoarcerea armelor către nemți pune în pericol viața actorilor și a materialului actoricesc. Numai o îmbarcare rapidă în vagoane descoperite și fuga în plină noapte la Drăgășani și de aici, după câteva săptămâni, la Sibiu, salvează situația.

În aceste împrejurări se termină directoratul ieșean al lui D. Iov și cu aceasta și întreaga activitate culturală și socială a poetului nostru. (...) D. Iov a cochetat și cu arta plastică, nu ca artizan, ci ca prezentator al artei plastice.

După 23 august 1944, Dumitru Iov și soția sa se stabilesc la București, pe strada Eminescu nr. 25, raionul, ironia soartei, Stalin. Încep zile negre pentru el. Într-o singură cameră, care îi servea de cameră de primire, bucătărie, birou și dormitor, puse la index, cărțile lui sunt scoase din circulație, nu are voie să scrie, iar dacă scrie nu are voie de tipar, o face foarte greu. În 1949, pe 1 aprilie, este dat afară din Societatea Scriitorilor Români, unde era membru de 28 de ani, ceea ce înseamnă pierderea pensiei și a celor 500 de grame de pâine la care avea dreptul. Se îmbolnăvește, soția sa de asemenea. Suferă de foame și nu se rușinează a o spune pe șleau. Cele câteva ajutoare primite de la prieteni și mai ales de la fina sa învățătoarea Maricica Hăisan, nu ajung. (...) Pe 10 noiembrie 1956, este arestat (...). Judecat de către Tribunalul Militar București, pe data de 8 aprilie 1957, împreună cu coinculpații Virginia Munteanu, profesoară de muzică, Virgil Carianopol, poet bine cunoscut, Iosif Pietrarie Dumitrescu, și el poet (...) [sunt] condamnați cu ani grei de închisoare. Cap de grup este decretată Virginia Munteanu. Dumitru Iov primește, prin sentința nr. 474 din 29.04.1957, 3 ani închisoare corecțională. Procuratura face recurs și lui Dumitru Iov i se mai adaugă 3 ani. Motivul, agitație publică. (...) Dumitru Iov bolnav și terorizat, nu a mai putut rezista. Inima lui a încetat să mai bată la 20 august 1959. Dus de deținuții de drept comun, care nu știau ce fac, a fost pus să doarmă alături de cei fără mormânt, atât de mult cântați în operele sale, ostașii de pe câmpiile Rusiei, ale Ungariei și Cehoslovaciei.

Preot I.D. Apostu

(Fragment din prezentarea vieții și activității scriitorului flămânzean, făcută la marea adunare populară de la Flămânzi, pe 02.09.1995, cu prilejul sărbătoririi a 390 de ani de la prima atestare documentară a localității, a 160 de ani de la înființarea primei școli primare la Flămânzi și a întâlnirii cu fiul satului.)

Dragii mei,

Vă doresc sănătate, bucurie, belșug și anul nou să vă împlinească toate dorințele. Asemenea urări vă trimite și nevastă-mea²⁴.

Mulțămesc f<oarte> mult pentru cele ce mi-ați trimis, în special pentru usturoi de care ducem lipsă, întrucât cel de pe la noi e mic cât boaba de fasole. Dar în special vă mulțămesc pentru știrile ce mi le dați. Mă bucur că înv<ățătorii> Botez²⁵ și Harasim²⁶ sunt sănătoși, întrucât informațiile mele erau c-au murit în război.

De proces mă ocup eu. În preajma termenului mă voi interesa cine e avocatul Ministerului, să vorbesc cu el, căci acum judecata de obicei dă câștig statului. Avocatul nostru e f<oarte> încrezător. Eu vă voiu ține la curent cu rezultatul.

²⁴ Aglaie Iov, soția scriitorului.

²⁵ Vasile Botez, învățător la școala primară din Uriceni.

²⁶ Dumitru Harasim, învățător la școala primară din Uriceni.

La Casa Școalelor voiu obține tot ce se va găsi, dar nu pot ridica eu, deoarece nu vreau să rămân delegația cu numele meu la dosar. Eu scot aprobarea și o țin la mine și când, ocazional, vine cineva merg cu el să ridice materialul. E nevoie ca unul care vine să rămână pe noapte în București.

Deocamdată eu o duc – ca f-oarte – mulți alții – greu. E greu de trăit într-o sigură cameră, dar așa sunt vremurile. De scris n-am vo<i>e, de tipărit cărți asemenea. Am 11 volume gata – dintre care unul, «Bărbieria din Hârlău» numai cu fapte de pe la noi (Flămânzi, Hârlău, etc).

Îmi pare rău că nu activează căminul, dar poate e mai bine, ca să nu fie silit să meargă pe-un drum neplăcut.

I-am scris d<omnului> C<onstantin> Popa²⁷ o scrisoare închisă. Nu știu dacă a primit-o.

Vă rog, cu prilejul întâlnirii, arătați salutările mele fam<iliilor> Simionescu, Popa, Harasău, Botez, pr<eot> Dimitriu²⁸, etc. Ași fi tare bucuros să vin la Fl<ămânzi> să stau 2-3 luni și să scriu, căci aici nu-i chip. Poate la vară.

Înc-odată vă doresc an bun și vă îmbrățișez cu drag.

D. Iov
29 dec<embrie> <1>947

Dragii mei,

Vă doresc vouă și copiilor ca anul 1949 să fie pentru voi an îmbelșugat, în pace și cu sănătate. Urez, prin voi, tuturor consătenilor mei, spor și ani mulți. Nu uit pe Natalița Simionescu²⁹ cu toți cei dimprejurul ei, pe preoteasa lui Leandru cu fina mea Elena³⁰, pe d<oamna> Gașpar³¹, pe d<oamna> și d<omnul> Grigoriu³², pe Botez și Harasîn, pe C. Popa și familia (de la Uriceni), pe Mărioara Eftimescu³³, pe T<oader> Chițaniuc³⁴ și pe toți, căci toți deopotrivă îmi sunt dragi și mă gândesc la ei.

Dragă fină, îți mulțumesc pentru multele vești care mi le dai și grija ce-o ai de a-mi găsi o oda<i>e. Eu nu sunt pretențios și mă indispune luxul. Singurul lucru ce cer e liniștea și asta se găsește la Flămânzi. Dar, acum nu poate fi vorba despre asta. Rămâne pe la primăvară. Însă s-a ivit o nouă piedică. Am avut și eu o păcătoasă de pensie și acum rămân fără ea. Acolo unde așa sta măcar mâncarea ar trebui s-o plătesc și deocamdată nu văd nici o posibilitate.

Îți mulțumesc pentru ce mi-ai trimis prin d<oamna> Marin³⁵ împreună cu scrisoarea care poartă data de 10 oct<ombrie> 1948.

D<oamna> Marin mi-a povestit despre tot ce e pe la voi.

Vă îmbrățișez pe-amândoi iar nevastă-mea vă trimite urări deosebite.

Nașul Dumitru
Buc<urești>, 9.I. <1949>

Dragii mei,

(...)

Mă tem că n-o să vă mai văd. Am să fac toate chipurile materiale să vin la vară la Flămânzi. Vor fi poate ultimele clipe când să stau în mijlocul vostru, în satul meu drag.

²⁷ Constantin, învățător; tot la Uriceni.

²⁸ Eugen Dimitriu, preot în același sat.

²⁹ Natalia Simionescu, soția învățătorului D. Simionescu.

³⁰ Lucreția Dragan, soția preotului Leandru Dragan și noră preotului Manole Dragan, în casa căruia poposea D. Iov când venea la Flămânzi. Elena, ulterior soția inginerului agronom Radu Nechita, învățătoare, a fost botezată de scriitor.

³¹ Aurelia Gașpar, învățătoare, la Flămânzi.

³² Ruxanda și Eugen Grigoriu, învățători la Poiana – Flămânzi.

³³ Învățătoare suplitoare.

³⁴ Toader Chițaniuc: țaran, fruntaș gospodar din Flămânzi.

³⁵ Elena Marin (mai târziu Rujan) din București, sora mai mare a Nataliei Simionescu.

Cred că va veni o zi când veți citi ce scriu eu azi. Toată ziua scriu. Îmi tremură mâna de atâta scris. În unele manuscrise trăiește satul meu, cu oamenii lui, cu tot ce se leagă frumos de el.

Draga mea fină să nu te mire că eu nu mă folosesc de ortografia nouă. N-o recunosc. Nici o îndreptățire n-a îndrituit schimbarea ei. Au fost alte motive c-au schimbat ortografia. (...)

D. Iov
București, 7 noiembrie 1955
Strada M. Eminescu, raionul Stalin

Dragii și scumpii mei,

(...)

Draga mea fină, eu am fost bolnav. Sunt foarte slăbit, anemiatic din cauza muncii intelectuale. Am scris în luna trecută câte 12-13 ore pe zi, ceia ce m-a dat gata. Vezi tu, la 9 martie împlinesc 68 de ani, deci sunt foarte slăbit. Mai am atâta de scris și funia s-a apropiat de par. Dar acu mi s-a interzis scrisul pentru un timp. N-am dureri dar simt că mă sting ca un opaiț în care se isprăvește grăsimea. (...)

Draga mea fină, nu știu cine e director la școala din Flămânzi. Eu pe vremuri lăsasem toată biblioteca mea școlii unde am învățat, dar mai toate cărțile mele au rămas prin diferite refugii. Numai la Soroca mi-au rămas peste zece mii. Acu mai am ca la 2000, o parte acasă, alte cărți prin alte locuri știute. Deci ce mai am rămân școlii din Flămânzi. Desigur că dacă închid ochii nu se vor ridica imediat, deoarece, în vremurile acestea, cărțile sufăr (...) încă, dar când va fi regim indulgent, atunci se vor putea ridica. Este cineva care va înștiința școala atunci. Sunt și cărți de mare valoare. Deci scrisoarea asta rămâne ca o dovadă pentru voi, la vreme. Dispoziția mea e dată unde trebuie.

(...)

D. Iov
București 20 ianuarie 1956”

(Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Arhiva DGLR – cota A188)

ARHIVĂ PENTRU LINGVISTICA IEȘEANĂ (I)

Printre hârtiile (dactilograme ale unor lucrări publicate, corespondență oficială, diverse însemnări, ciorne etc.) rămase la Catedra de limbă română și lingvistică generală de la Facultatea de Litere, după moartea regretatului profesor Gheorghe Ivănescu, se află și unele texte care au dobândit în timp anume valoare istorică (informativă), mai precis arhivistică. De pildă, merită a fi păstrată și semnalată aici corespondența lui Iorgu Iordan, dintre 1934 și 1944, cu decanii Facultății de Litere și Filozofie și rectorii Universității Mihăilene din Iași privitoare la achizițiile de cărți și reviste pentru biblioteca Seminarului de Filologie Română (numit Seminarul de Limbă română și dialectele ei, începând din anul 1939) al cărui director era în acei ani. Se găsesc în adresele justificative pentru cheltuirea banilor alocați, tabele de cărți și publicații intrate în bibliotecă, facturi de la diverse librării și tipografii (românești și străine) ale vremii, toate evocând o etapă de elevată ținută intelectuală și de largă deschidere internațională din viața universitară interbelică. Majoritatea adreselor și chiar borderourile de acte justificative semnate de Iorgu Iordan sunt manuscrise olografe, fapt ce dezvăluie conștiințozitatea și corectitudinea profesorului, care nu trecea subalternilor săi nici măcar responsabilitatea unor corvezi administrative cronofage.

Un dosar similar cuprinde adrese dintre anii 1946 și 1948, semnate de Gheorghe Ivănescu, devenit director al Seminarului după transferul lui Iorgu Iordan la București.

În alt dosar se păstrează corespondența dintre anii 1936 și 1950 referitoare îndeosebi la relațiile Institutului de Filologie Română „Alexandru Philippide” cu academii, universități, institute, redacții ale unor publicații lingvistice, lingviști din țară și din străinătate, referitoare la editarea și difuzarea „Buletinului Institutului de Filologie Română «A. Philippide»” (BIFR) și la achizițiile de cărți și publicații pentru biblioteca Institutului. Pentru a evalua dimensiunea

europeană a interesului pentru BIFR, menționăm numele instituțiilor, revistelor și bibliotecilor care solicitau pentru schimb sau cumpărare această valoroasă publicație ieșeană: universitățile din Uppsala (1936, 1946, 1947), Sorbonna (1938), Napoli (1938), Lund (1939, 1940), Coimbra (1940, 1949), Berlin (1941, 1949), Columbia University – New York (1941), Helsinki (1943), University of California (1949), Hamburg (1950), Școala Română din Roma (1938), Institutul Român din Sofia (1939), Südostinstitut München (1939), Ministerio de Educación Nacional – Madrid (1941), Deutsch-Ausländischer Buchtausch – Berlin (1942), Akademisches Auskunftsamt – Berlin (1943), Deutsche Bücherei – Leipzig (1943), Orsáögös Könyvtári Központ – Budapesta (1946, 1949), Slovenská Akadémia Vied a Umení – Bratislava (1947, 1949), Istituto di Studi Liguri – Bordighera (1947), Historický Odbor „Svojiny” – Cehoslovacia (1948, 1949), Société Genevoise de Linguistique (1948, 1949), Société de Linguistique de Paris (1948), Göteborgs Stadsbibliotek – Suedia (1948), Фундаментальная Библиотека Общественных Наук а Академии de Științe a URSS (1948, 1949), redacțiile revistelor „Slavia” – Praga (1939), „Revue des Études Roumaines” – Paris (1940), „Revue d’Histoire Comparée” – Budapesta (1948), „Journal of Central European Affairs” – Universitatea din Colorado (1949).

Mircea CIUBOTARU

LA ANIVERSARE

STĂNUȚA CREȚU

I-am conturat, cu niște ani în urmă, kolegi Stănuța Crețu un portret. Îl recitesc acum și, oricâtă modestie m-ar caracteriza, nu găsesc multe linii de remodelat. Nici „modelul”, de altfel, nu prea s-a schimbat. Iar eu, vai, nu mă simt mai „în condei” decât s-a întâmplat să fiu atunci, în fericitele timpuri când nici o criză nu părea să pândescă la orizont.

Aș putea, ce-i drept, să pomenesc despre călătoriile prin lumea largă pe care Stănuța le-a făcut în răstimp. Dar nu-i mai bine ca ea însăși, cu pana-i iscusită, să depene asemenea suveniruri? ... I-aș putea aprecia, că tot suntem în solda DGLR-ului, finețea unor intervenții pe articolele de dicționar pe care le-a avut de revizuit (cu mențiunea că o solicită mai îndelung, firește, textele proprii). Despre alte secvențe din existența, nu lipsită de un anume mister, a Stelei, prietenul Nicu Crețu e cel mai îndreptățit să spună câte ceva. Sau să nu spună ...

În ce mă privește, chiar de mă veți privi chiondorâș, vă propun, încă o dată, schița de portret de mai an. Dacă eroina, a cărei exigență îmi dă fiori, se va recunoaște, înseamnă că am fost inspirat cât de cât. Dacă nu, atunci se cheamă că, o dată în viață, am comis și eu... literatură.

Născută în zodia Balanței, în ultima zi (21 octombrie 1943) a acestei zodii ce se învecinează cu aceea a Scorpionului, Stănuța Crețu a atins pe nebăgate de seamă o vârstă la care nu mi-o reprezintă. Pentru mine, imaginea ei rămâne cea din studenție, când brăileanca – Brăila, orașul cu cele mai frumoase fete – din grupa cea mai cu moț își purta, cu finețe, introvertirile printre noi, cei mai mulți dedați exteriorității. Nu părea că vrea să atragă atenția. Îmbrăcată elegant, cu gust, fiica lui Gheorghe Tudor, muncitor, și a Anastasiei, casnică, trăia adeseori retrasă în lumea ei de gânduri pe care nu ținea, oricui și oricând, să le împărtășească. Discreția în care se învăluia, cu un aer melancolic și cu un surâs afabil, ce te și atrăgea, te și ținea departe, ascundea o mândrie care, în clipele de imprevizibilă supărare, exploda în neverosimile accese de, să zic așa, temperament.

A absolvit Facultatea de Filologie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” în vara lui 1966, an în care, în urma repartiției ministeriale, a fost încadrată la Centrul de Lingvistică, Istorie literară și Folclor din Iași. A urcat, potrivit canonului (obstrucționist ... al unor vremuri), treptele în ierarhia profesională, devenind, în 1999, cercetător științific principal gr. I. În iunie 1989, obținuse titlul de doctor în filologie. Și astfel, anii au trecut...

Ne mai vedem, căci Institutul încă există, și n-aș putea spune că astăzi ea e mult mai lesne de descifrat. Dincolo de politețea pe care, cu un exersat *usage du monde*, o manifestă, kolega noastră pare și acum că anevoie s-ar sustrage din claustru-i de îngândurări. Nu-i ușor să-ți dai seama cât anume investește Stela, cum îi spun cei apropiați, în relațiile cu cei din jur – egoismul, dacă o fi și așa ceva, nu-i neapărat cuantificabil –, în schimb, dacă știi să-i câștigi încrederea, poți lesne întrezări

temele ce-i înfrumusețează viața – Irina (vocabulă de haiku *maternel*), florile, pictura, muzica. Și arta scrisului, firește ...

Sub orizontul unui estetism răsfrânt într-un halou de nuanțe, Stănuța Crețu se consacră, prea rar, din păcate, câte unui ceremonial analitic. Explorările critice pe care le săvârșește, deloc la voia întâmplării, poartă aceeași și aceeași marcă de distincție și rafinament. Cu o reflexivitate cultivată într-un prelung exercițiu al interiorizării, exegeta se simte în largul ei atunci când se confruntă cu poezia. Are antene pentru a desluși în filigran, detectează, cu un auz atent, murmurul unor sensuri, iscodește esențele ascunse din care poate deduce formula unui autor. O atrag „semnele misterului”, „scenariile” mitico-ritualice, fiorul aceluia lirism ce irigă o plurivalență a simbolurilor. O ispitesc provocările dificile – Eminescu, Ion Barbu, Mircea Eliade. Și, cu deosebire, regatul de misterioase fulgurații al fantasticului... Dar, la început, a fost *Dicționarul* ... pe numele lui întreg, *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900* (1979), pentru care Stănuța și coechipierii au primit, în 1981, premiul Academiei. Autori de toate calibrele (140 la număr) au prins contur sub condeii ei – Grigore Alexandrescu, Dimitrie Bolintineanu, Al. Macedonski, Duiliu Zamfirescu, dar și I. Catina, V. Cârlova, Traian Demetrescu, Al. Depărățeanu, Al. Hrisoverghi, Barbu Paris Mumuleanu, Ștefan Petică, Daniil Scavinschi, Al. Sihleanu, Iancu Văcărescu și încă mulți alții. Se adaugă redactările pentru *Dicționarul literaturii române de la 1900 la 1950 (A-B)*, cel cu blestemată soartă, precum și pentru globalizantul *Dicționar general al literaturii române* – Tudor Arghezi, Ștefan Bezdechi, Vasile Bogrea, H. Bonciu, D. Iacobescu, Mihail Celarianu ș.a. Câteva volume de istorie literară, sub semnătură proprie, s-ar fi putut alcătui din această suită de medalioane.

În publicistică, Stănuța Crețu nu e, decât arareori, prezentă. Și-a înfrânt, totuși, reticența, colaborând cu studii, cronici și recenzii la „Anuar de lingvistică și istorie literară”. Alte texte critice, cu nerv eseistic, i-au apărut, în afară de același „Anuar” (1985–1987, 1994–1995, 1999–2001, 2002–2003), în „Iașul literar”, în „Cronica” (1981, 1983), în „Dialogue. Revue d'Études Roumaines et des Traditions Orales Méditerranéennes” (Montpellier, 1982), „Revista noastră” (1989), „Echidistanțe” (1995), „Analele Științifice ale Universității «Alexandru Ioan Cuza»” (2003). Se adaugă numeroasele comunicări științifice, de o certă ținută. Dominanta acestor contribuții reiese din titlurile articolelor publicate – *fantasticul în literatura noastră*. De altfel, și teza de doctorat a Stănuței Crețu se ocupă de *Proza fantastică românească*. Un teritoriu pe care hermeneuții nu l-au explorat cât s-ar fi convenit, în lucrări de sinteză. Cu lecturi selecte și cu o suplă intuiție, autoarea pătrunde lucid în spațiile de dincolo de real, în căutarea acelor semne ce mărturisesc o experiență inițiativă, impulsivă de tensiune către un absolut iradiind în zona greu accesibilă a „tainei”. De la Eminescu, proiectându-și eul dedublat sub zările visului, până la un Cezar Petrescu, captivat de fenomenul invaziei straniului în real, sau Mircea Eliade, cu viziunea obsesivă a sacrului camuflat în profan, trecând prin „parabola creștină” a lui Gala Galaction, „fantasticul ontologic sadovenian” ș.a.m.d., interpretările urmăresc să surprindă, în meandrele... imaginarului, acea poetică a sugestiei ce acompaniază orice glissando dintr-un tărâm într-altul. Sursa folclorică e întrucâtva privilegiată față de aceea livrescă, valorile ce țin de mitic și de fabulos fiind miza predilectă a acestui studiu care, cu virtuți analitice și o mlădioasă expresie, își propune să releve trăsăturile de originalitate ale fantasticului românesc. Ar fi putut fi sau, de ce nu, ar putea să devină o carte de referință.

Florin FAIFER

ASOCIAȚIA CULTURALĂ „A. PHILIPPIDE”

- ◆ Revista „Philologica Jassyensia” (www.philologica-jassyensia.ro) a fost acreditată de CNCSIS în Categoria B (cod CNCSIS: 695).
- ◆ S-a derulat a doua etapă de cercetare în proiectul internațional *Emigranți din România la Torino (1989-2009) – O abordare cultural-antropologică*, proiect finanțat de Ministerul Afacerilor Externe din România.

VARIA

- ◆ A apărut volumul *Dan Mănuță. Biobibliografie*, Iași, Princeps Edit, 2008, 110 p. Autori: Cătălin Bordeianu, Catina Agache și Constantin Acozmei.
- ◆ Joi, 30 octombrie 2008, s-a desfășurat la sediul Institutului de Filologie Română „Alexandru Philippide” atelierul de lucru *DTLR^{dt}. Bază lexicală informatizată. Derivate în -*

ime și -iște la care au fost prezentate rezultatele finale ale grantului CNCSIS: **DLRI. Bază lexicală informatizată. Derivate.**

◆ Un colectiv de cercetători de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide” se preocupă de pregătirea Simpozionului internațional **Diaspora culturală românească – paradigme lingvistice, literare și etnofolclorice**, care va fi organizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” și de Asociația Culturală „A. Philippide”, la Iași, în perioada 5–7 noiembrie 2009. Comitetul de organizare este alcătuit din: prof. univ. dr. Dan Mănuță, directorul Institutului de Filologie Română „A. Philippide” (președinte); dr. Ofelia Ichim, președinte al Asociației Culturale „A. Philippide”, cercet. Nicoleta Borcea, dr. Luminița Botoșineanu, dr. Gabriela Haja, dr. Florin-Teodor Olariu, dr. Elena Dănilă, drd. Ioana Repețiu (membri).

◆ Luminița Botoșineanu a făcut parte din comitetul de organizare a Simpozionului Internațional **La variation diatopique de l'intonation dans le domaine roumain et roman**, Iași, 20–22 octombrie 2008.

◆ Pe 8 noiembrie 2008, Adina Ciubotariu a susținut teza de doctorat **Trasee inițiatice în folclorul literar românesc. Structuri stilistice.**

◆ Stelian Dumitrăcel a participat la emisiunea „Martor”, din 2 oct. 2008, a postului de radio Iași, dedicată tematicii Simpozionului internațional **Distorsionări în comunicarea lingvistică, literară și etnofolclorică românească și contextul european**; susține colaborare săptămânală la postul „Radio Nord Est FM”; a fost invitat la emisiunea matinală de cultivare a limbii a canalului Tele M (Iași): 1 noiembrie 2008.

◆ Cristina Florescu, revizor pentru Romania de sud-est și redactor la proiectul internațional finanțat ANG și DFG: **Dictionnaire Étymologique Roman (DERom). Première phase : le noyau panroman.**

◆ Cristina Florescu, membru în consorțiul: **eDTLR – Dicționarul tezaur al limbii române în format electronic**, coordonat de Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Informatică (UAIC-FII), proiect complex CNCSIS pentru perioada 2007-2010.

◆ În perioada 08.09–27.10.2008, Dinu Moscal a efectuat o deplasare de studiu și documentare la bibliotecile universitare din Veneția și Padova, în cadrul grantului TD – 23/2008, finanțat de CNCSIS prin Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

◆ Amalia Voicu a devenit colaborator permanent al revistei „Dacia literară”.

Redacția:

Luminița Botoșineanu, Gabriela Haja, Ofelia Ichim,
Florin-Teodor Olariu

Responsabil de număr: Ofelia ICHIM

INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ „A. PHILIPPIDE” • STRADA
T. CODRESCU, NR. 2 • IAȘI • 700479 • TELEFON/FAX: 004.0232/267597
E-MAIL: philippide_secretariat@yahoo.com
WEB: <http://www.academiaromana-is.ro/philippide>
ISSN 1582-5019